

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Cdo/136/2017
Identifikačné číslo spisu: 8112233953
Dátum vydania rozhodnutia: 27.08.2018
Meno a priezvisko: Mgr. Dušan Čimo
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:8112233953.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu B. P., trvale bytom v O., O. H. I. XX, proti žalovanému A. I., zomrelému XX. Y. XXXX, naposledy trvale bytom v O., O. C. K. XX, o 313,60 € s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 28C/55/2013, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo 7. decembra 2016 sp. zn. 12Co/69/2016, takto

rozhodol:

V dovolacom konaní ako so žalovanými pokračuje s 1/ Q. I.Š., trvale bytom v O., O. C. K. XX, 2/ M. I., trvale bytom tamtiež a 3/ A. I., trvale bytom v O., O. C. K. XX.

Dovolanie o d m i e t a .

Žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Prešove (ďalej aj „odvolací súd“) svojím vyššie označeným rozsudkom potvrdil rozsudok Okresného súdu Prešov (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“ a spolu s odvolacím súdom tiež „nižšie súdy“) z 20. januára 2016 č. k. 28C/55/2013-184. Tým súd prvej inštancie čiastočne vyhovel žalobe, keď prvým výrokom uložil pôvodnému žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 213,60 € s 9%-ným ročným úrokom z omeškania od 14. marca 2012 do zaplatenia v lehote 15 dní od právoplatnosti rozsudku a vo zvyšnej časti žalobu zamietol, pričom žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania. Odvolací súd tiež nepriznal sporovým stranám (obom ?) náhradu trov odvolacieho konania. V celom rozsahu sa stotožnil so skutkovými závermi súdu prvej inštancie, podľa ktorých dňa 25. decembra 2011 došlo k poškodeniu psa (čivavy), vlastneného žalobcom iným psom (nemeckým ovčiakom) vo vlastníctve žalovaného. Z obsahu doložených priestupkových rozhodnutí považoval za nesporné, že pes žalovaného preskočil plot, dostal sa na verejné priestranstvo, čím došlo k porušeniu povinností držiteľa psa, ktorý nezabránil jeho voľnému pohybu okrem priestorov na to určených. Žalobca preukázal i výšku škody, ktorá mu bola spôsobená v dôsledku nutnosti ošetrovania napadnutého psa. Odvolací súd sa stotožnil s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie aj v časti o náhrade škody, keď v zmysle ustanovení § 420 ods. 1 a § 442 ods. 1 Občianskeho zákonníka (zákona č. 40/1964 Zb., ďalej len O. z.) súd priznal žalobcovi v

konaní preukázanú skutočnú škodu, ktorá mu vznikla a zvyšok žaloby ako neopodstatnený zamietol.

2. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie ešte pôvodný žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“). Navrhol zrušiť rozhodnutia oboch nižších súdov a vec vrátiť na ďalšie konanie súdu prvej inštancie. Dovolanie odôvodnil § 420 písm. f/ Civilného sporového poriadku (zákona č. 160/2015 Z. z., dnes už v znení aj zákona č. 87/2017 Z. z., ďalej len C. s. p.), keď k porušeniu práva na spravodlivý proces malo dôjsť tým, že odvolací súd sa nedostatočne vysporiadal s dôkazmi, predloženými v konaní. Vo svojom rozhodnutí presvedčivo nevysvetlil, prečo považoval zavinenie žalovaného za dané, keď sa nevysporiadal ani so skutočnosťou, že rozhodnutím Mesta Prešov z 28. januára 2013 bolo konanie o priestupku podľa § 7 ods. 1 písm. f/ zákona č. 282/2002 Z. z., ktorým sa upravujú niektoré podmienky držania psov v znení neskorších zmien a doplnení zastavené, pričom z odôvodnenia takého rozhodnutia vyplýva, že pozemok, po ktorom sa pohyboval pes, ktorý zaútočil, bol riadne oplotený a opatrený ostnatým drôtom a on ako vlastník tak vykonal všetky úkony, ktoré mali zabrániť voľnému pohybu psa, z ktorých dôvodov bolo čo i len nedbanlivostné zavinenie žalovaného za konanie zvieratá, mimo oplotenia, z jeho strany vylúčené. Nedostatočnosť odôvodnenia zakladá podľa dovolateľa inú vadu konania, ktorá spočíva v nepreskúmateľnosti rozhodnutia (stanovisko občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky - ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“ - č. 2/2016). Poukázal aj na rozhodnutie Krajského súdu v Trenčíne z 24. novembra 2011 v jeho veci sp. zn. 19Co/205/2011, v ktorom mal odvolací súd za to, že zodpovednosť žalovaného za vzniknutú škodu je daná a vznik škody je v príčinnej súvislosti s protiprávnym konaním žalovaného, keď nedostatočne oplotil svoj pozemok, porušil tak svoju prevenčnú povinnosť, vyplývajúcu z ustanovenia § 415 O. z., a tým nezabránil pohryzeniu žalobkyne; ako aj na rozhodnutie Krajského súdu v Nitre z 30. decembra 2014 sp. zn. 7Co/222/2013, ktorý vo svojom rozhodnutí uviedol, že ustanovenie § 415 O. z. je právnou povinnosťou, ktorej porušenie predstavuje protiprávne konanie a má za následok (pri splnení ďalších povinností) vznik všeobecnej občianskoprávnej povinnosti podľa § 420 O. z., ku ktorému názoru dospela aj súdna prax v rozhodnutiach R 16/1980, R 5/1981, R 12/1986 a R 9/1992. Rozhodnutie odvolacieho súdu preto považuje za svojvoľné a v extrémnom rozpore s ideou spravodlivosti (poukazujúc pritom i na rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky I. ÚS 243/2007, II. ÚS 753/2015) a napádaným rozsudkom došlo podľa neho aj k porušeniu jeho práv garantovaných mu čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (príloha oznámenia Federálneho ministerstva zahraničných vecí ČSFR č. 209/1992 Zb.) a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ústavného zákona SNR č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov).

3. Žalobca dovolací návrh nepodal.

4. Žalovaný nato v priebehu odvolacieho konania 26. februára 2018 zomrel.

5. Právny zástupca dovolateľa Mgr. Peter Troščák oznámil túto skutočnosť podaním doručeným najvyššiemu súdu 7. mája 2018 a zároveň oznámil okruh dedičov po poručiteľovi, ktorí prichádzajú do úvahy, a to Q. I., M. I. a A. I.. Okresný súd Prešov následne 22. júna 2018 dovolaciemu súdu oznámil, že konanie o dedičstve po žalovanom sa vedie na ich súde pod sp. zn. 35D/158/2018, povereným súdnym komisárom je notár B. E. Č. a toto konanie doposiaľ právoplatne neskončilo.

6. Podľa § 63 C. s. p., ak strana zomrie počas konania skôr, ako sa konanie právoplatne skončí, súd posúdi podľa povahy sporu, či má konanie zastaviť, alebo či v ňom môže pokračovať (odsek 1). V konaní súd pokračuje najmä vtedy, ak ide o majetkový spor. Súd rozhodne, že v konaní pokračuje s dedičmi strany, prípadne s tými, na ktorých podľa výsledku dedičského konania prešlo právo alebo povinnosť, o ktorú v konaní ide, a to len čo sa skončí konanie o dedičstve (odsek 2). Ak to povaha sporu pripúšťa, môže sa v konaní pokračovať aj pred skončením konania o dedičstve (odsek 3).

7. Podľa § 64 C. s. p., ak strana zanikne počas konania skôr, ako sa konanie právoplatne skončilo, súd rozhodne, že v konaní pokračuje s jej právnym nástupcom. Ak právneho nástupcu niet, súd konanie zastaví.

8. Podľa § 65 C. s. p., právny nástupca podľa § 63 a 64 prijíma stav konania ku dňu zániku procesnej subjektivity svojho predchodcu (odsek 1). Procesné lehoty sa zánikom procesnej subjektivity prerušujú (odsek 2). Právnomu nástupcovi podľa odseku 1 začne plynúť nová procesná lehota doručením uznesenia podľa § 63 alebo § 64 (odsek 3).

9. Podľa § 438 C. s. p. sa na konanie na dovolacom súde primerane použijú ustanovenia o konaní pred súdom prvej inštancie, ak tento zákon neustanovuje inak (odsek 1). Na dovolacie konanie sa nepoužijú ustanovenia o pristúpení subjektov, o zmene a späťvzati žaloby a o vzájomnej žalobe (odsek 2).

10. Pretože úmrtím strany (fyzickej osoby) dochádza k strate jej procesnej subjektivity (por. § 61 C. s. p. a § 7 O. z.) a práve k takejto právnej skutočnosti došlo v prejednávanej veci (avšak až po začatí dovolacieho konania) na strane pôvodného žalovaného (dovolateľa), najvyšší súd ako súd majúci rozhodnúť o dovolaní bol predovšetkým postavený pred otázkou, ktorý z postupov predpokladaných v zhora citovanom ustanovení § 63 ods. 1 C. s. p. sa tu má uplatniť. Pretože z povahy veci nešlo o prípad viazanosti povinnosti zodpovedajúcej právu uplatňovanému žalobou len na osobu dnes už nežijúceho pôvodného žalovaného (nakoľko dôvodné uplatnenie požiadavky na náhradu škody by priviedlo možnosť uplatniť si právo žalobcu aj voči právnym nástupcom žalovaného) a ani o iný prípad stavu bezpredmetnosti konania potom, čo jedna z pôvodných sporových strán zomrela, neprichádzalo tu do úvahy zastavenie konania, ale len voľba medzi prerušením konania do skončenia konania o dedičstve (na základe § 164 C. s. p., podľa ktorého ak súd neurobí iné vhodné opatrenia, môže konanie prerušiť, ak prebieha súdne alebo správne konanie, v ktorom sa rieši otázka, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie súdu, alebo ak súd dal na také konanie podnet, teda v prípade, ak by napríklad išlo o nejasný okruh dedičov, prípadne o výsledok dedičského konania) a pokračovaním v konaní (rozumnej dovolacom) predtým, než sa tak stane. Požiadavku na náhradu škody totiž nepochybne treba kvalifikovať za majetkovú vec v zmysle § 63 ods. 2 vety prvej C. s. p.

11. Nakoľko tu nebol dôvod na zastavenie dovolacieho konania, pričom predmet sporu má charakter majetkový, a vzhľadom na zrejmy okruh dedičov po poručiteľovi nebol dôvod konanie prerušiť, dovolací súd prijal v zmysle § 64 C. s. p. rozhodnutie o pokračovaní v dovolacom konaní s právnymi nástupcami dovolateľa, špecifikovanými v prvom výroku tohto uznesenia.

12. Po zjednaní si tým možnosti pokračovať v konaní a potrebe liberálnejšieho prístupu k otázke splnenia podmienok podľa § 429 C. s. p. na strane osôb povolaných takto do konania namiesto pôvodného dovolateľa (keďže podmienka povinného zastúpenia advokátom i spisania ním dovolania bola v čase začatia dovolacieho konania splnená, dedičia žalovaného sa jeho právnymi nástupcami stali bez vlastného pričinenia, teda v dôsledku nimi neovplyvniteľnej právnej skutočnosti a advokát disponujúci oprávnením na zastupovanie ich predchodcu mal aj po zániku zastúpenia povinnosť urobiť ešte všetko, čo neznesie odklad, aby splnomocniteľ či jeho právny nástupca neutrpel ujmu na svojich právach s tým, že úkony takto robené majú rovnaké právne účinky, ako keby zastúpenie ešte trvalo, pokiaľ neodporujú tomu, čo zariadil splnomocniteľ alebo jeho právni nástupcovia - v tejto súv. por. i § 33b ods. 2 a 6 O. z.) najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 C. s. p.) po zistení, že dovolacie konanie bolo začaté dovolaním naň oprávnenej osoby - strany, v neprospech ktorej boli napádané rozsudky nižších súdov vydané (§ 424 C. s. p.) prejednal vec bez pojednávania (§ 443, časť vety pred bodkočiarkou C. s. p.) a dospel k záveru, že dovolanie v tomto prípade nemožno považovať za prípustné.

13. Dovolanie v prejednávanej veci bolo podané z dôvodu uvedeného v ustanovení § 420 písm. f/ C. s. p., teda pri jeho nasmerovaní proti rozsudku odvolacieho súdu (nepochybne rozhodnutiu vo veci samej) s uplatnením tvrdenia, že súd (primárne odvolací a sekundárne prvoinštančný) nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Za zmätočnosťnú vadu v zmysle takéhoto ustanovenia označil dovolateľ nepreskúmateľnosť rozsudku odvolacieho súdu, namietajúc predovšetkým nezaujatie adresného stanoviska k existencii tzv. priestupkového rozhodnutia, podľa ktorého na jeho strane chýba atribút zavinenia škody na ujmu žalobcu.

14. Podľa názoru najvyššieho súdu ale konanie pred odvolacím súdom takouto vadou postihnuté nebolo. I keď nepreskúmateľnosť rozhodnutia pre nedostatok jeho riadneho odôvodnenia je principiálne nesprávnym procesným postupom spôsobilým znemožniť sporovej strane, aby uplatňovala svoje procesné práva v takej miere, že to má za následok porušenie práva na spravodlivý proces, v prejednávanej veci o taký prípad nešlo. Dovoláním napádaný rozsudok totiž uvádza skutkový stav, ktorý považoval odvolací súd za rozhodujúci, stanoviská strán sporu k prerokovanej veci, výsledky vykonaného dokazovania, obsah odvolania i právne predpisy, z ktorých vyvodil svoje právne názory vysvetlené v odôvodnení. Treba mať pritom na pamäti, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom prvoinštančného súdu vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. Ak odvolací súd v plnom rozsahu odkáže na dôvody rozhodnutia súdu prvej inštancie (postupom podľa § 387 ods. 2 C. s. p.), stačí, ak v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci; rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak po obsahovej stránke zahŕňa aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie. V prípade dopĺňania ďalších dôvodov (na podporu argumentácie prvoinštančného súdu) má potom význam len to, či doplnením dôvodov nedochádza k vzniku rozporu medzi argumentáciou v prvom a druhom stupni (na ujmu jej konzistencie, resp. schopnosti ustáliť, ktorý z možných aj len čiastočne protichodných názorov - v takomto prípade však logicky len jeden z dvoch - má byť správnym).

15. V prejednávanej veci ale o prípad takéhoto rozporu nešlo. Pokiaľ pritom dovolateľ namietal nevysporiadanie sa odvolacieho súdu (resp. oboch nižších súdov) s tzv. priestupkovým rozhodnutím prakticky ho zbavujúcim (pôvodného žalovaného) viny za napadnutie psa žalobcu jeho psom a tým (nepriamo) aj vyriešenie si nižšími súdmi otázky majúcej byť zodpovedanej iným orgánom, nemožno mu dať za pravdu, pretože rozsudok odvolacieho súdu (primárny predmet prieskumu v dovolacom konaní predstavujúci i obraznú vstupnú bránu k zaoberaniu sa otázkou, či namietanou zmätočnosťou vadou netrpí i jemu predchádzajúci rozsudok súdu prvej inštancie) obsahuje (na strane 4 - č. l. 207 p. v. spisu) pomerne jasnú genézu priestupkového konania vedeného voči pôvodnému žalovanému vrátane poukazov na obsah všetkých rozhodnutí Mesta Prešov z 10. apríla 2012, 28. januára 2013 a 19. januára 2015, resp. upovedomenia o zastavení konania z 19. júna 2015, z ktorej jednoznačne vyplýva najmä konečný záver orgánu povolaného rozhodnúť o priestupku o uplynutí prekluzívnej lehoty 2 rokov a takto i odpadnutie možnosti vydania takého rozhodnutia o priestupku, ktorým by mohli byť nižšie súdy v prejednávanej veci podľa § 193 C. s. p. viazané. Za takejto situácie treba považovať autonómne posudzovanie otázky zavinenia pôvodného žalovaného za konanie skôr kvalifikované ako priestupok za plne legitímne a naopak zodpovedajúce námietky dovolateľa za neopodstatnené.

16. Ak navyše podstatou stanoviska občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu č. 2/2016, spomínaného dovoláním, je výnimočnosť postupu dovolacieho súdu predstavovaného zrušením rozhodnutia nižšieho súdu pre jeho nepreskúmateľnosť a obmedzenie takéhoto postupu len na naozaj zásadné nedostatky v argumentácii, pričom v prejednávanej veci na prípad takýchto nedostatkov v argumentácii usúdiť nebolo z čoho (keď celkom inou otázkou je tu subjektívne uspokojenie dovolateľa obsahom argumentácie), dovolaciemu súdu neostávalo iné, než dovolanie pre neprípustnosť podľa § 447 písm. c/ C. s. p. odmietnuť.

17. Najvyšší súd preto o dovolaní rozhodol spôsobom uvedeným v druhej vete výroku tohto svojho uznesenia.

18. V dôsledku odmietnutia dovolania, teda pri výsledku dovolacieho konania obdobnom jeho zastaveniu, ktorý procesne zavinieli právni nástupcovia pôvodného dovolateľa, vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania žalobcovi (§ 256 ods. 1 C. s. p. per analogiam). Procesnému súperovi dovolateľov však v takomto konaní preukázateľne žiadne trovy (majúce sa nahradiť) nevznikli. Práve to bol dôvod, pre ktorý súd povolaný k vydaniu rozhodnutia, ktorým sa konanie skončí (tu odvolací súd), mal rozhodnúť nielen o nároku na náhradu, ale už aj o nepriznaní náhrady (napriek tomu, že pri striktnom riadení sa textom rozhodnej právnej úpravy by sa mohlo zdať, že to tak nie je). Dvojfázové rozhodovanie o trovách konania, predpokladajúce 1. rozhodnutie v rámci rozhodnutia končiaceho konanie len o

nároku na náhradu a 2. až následné rozhodnutie prvoinštančného súdu o výške náhrady (v tejto súv. por. § 262 ods. 1 a 2 C. s. p.) má totiž zmysel len pri pozitívnom vyriešení otázky nároku na náhradu a naopak taký zmysel postráda, ak výsledkom uvažovania o nároku na náhradu je záver o neexistencii takéhoto nároku u žiadnej zo strán sporu (u jednej preto, že ju na to nedisponuje výsledok konania a u druhej preto, že tu buď niet trov majúcich sa nahradiť, alebo sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, odôvodňujúce nepriznanie náhrady).

19. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.